

Л. М. Черчата // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – №5.
– С.26–33.

УДК 37.012:373.3.011.3-051:159.943.75-053.5(045)

Молнар Т. І.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет
Фізер В. С.
здобувач вищої освіти
спеціальність 013 «Початкова освіта» ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ З ЛІВОРУКИМИ ДІТЬМИ

Стаття присвячена проблемі підготовки вчителя до роботи з ліворукими молодшими школярами. Розкрито сутність поняття «готовність вчителя початкових класів до навчання ліворуких дітей», окреслено структурні компоненти готовності, визначено умови формування готовності педагогів до роботи з ліворукими учнями.

Ключові слова: *готовність, компоненти готовності, професійна підготовка, ліворукі діти.*

The article is devoted to the problem of preparing teachers to work with left-handed junior students. The essence of the concept "readiness of primary school teachers to teach left-handed children" is revealed, the structural components of readiness are outlined, the conditions of formation of teachers' readiness to work with left-handed students are determined.

Key words: *readiness, components of readiness, professional training, left-handed children.*

В умовах реформування загальної середньої освіти актуальною є підготовка вчителя початкових класів, яка забезпечить оптимальні умови навчання, розвитку й виховання молодших школярів з урахуванням їхніх вікових, індивідуальних та психофізіологічних особливостей і потреб.

Пріоритетними завданнями навчання в початковій школі у світлі реалізації Концепції «Нова українська школа» є не лише формування в учнів певних знань, загальнонавчальних умінь та навичок, а й «розкриття і розвиток здібностей, таланту та можливостей кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками» [1, с. 14].

Проблема ліворукості школярів є однією з найменш досліджених, але вкрай актуальних проблем навчання в початковій школі. З урахуванням зазначеного існує нагальна потреба у фахівцях, що мають якісну теоретичну і практичну підготовку, здатних ефективно навчати ліворуких дітей відповідно до їхніх індивідуально-психологічних особливостей. Завдання вчителя початкових класів – допомогти ліворукій дитині успішно адаптуватися до шкільного життя, подолати страхи, труднощі у навчанні, зокрема, в оволодінні навичками письма.

Існує значна кількість наукових напрацювань щодо проблеми ліворукості, а саме: положення про функціональну асиметрію мозку (Н. Брагіна, Г. Дейч, О. Лурія, С. Спрінгер, А. Чуприков), розвиток емоційно-вольової та мотиваційної сфер ліворуких учнів (Н. Батов, Р. Девідсон, Т. Доброхотова, Д. Кимура, Е. Хомська), врахування індивідуально-психологічних особливостей у навчанні (Т. Ахутіна, Н. Корсакова, Н. Пилаєва, А. Семенович), навчання та виховання ліворуких дітей (М. Безруких, М. Захарійчук, І. Цєпова, М. Чабайовська).

Мета статті – здійснити аналіз проблеми готовності вчителя початкової школи до роботи з ліворукими дітьми, з'ясувати її сутність, визначити компоненти готовності.

У науковій літературі «готовність» ототожнюється з поняттями «підготовленість», «компетентність», «зрілість» тощо. Аналіз наукових досліджень дає підстави стверджувати, що готовність є однією з основних умов виконання людиною своєї професійної діяльності. Готовність вчителя до роботи з ліворукими учнями розглядається як складова загальної готовності до педагогічної діяльності.

Слід зазначити, що вчителі-практики зазнають серйозних труднощів у роботі з ліворукими дітьми, відтак, актуальною постає їхня спеціальна підготовка до педагогічної взаємодії з учнями окресленої категорії. Серед загальних труднощів, які виникають при навчанні ліворуких учнів, вчителі початкової школи виділяють такі: невміння планомірно вивчати особливості дітей (діагностувати провідну руку, особливості розвитку зорово-моторної координації); проводити аналіз навчальних можливостей учнів та підбирати відповідні завдання уроку; відсутність знань щодо індивідуальних форм роботи

з цими дітьми; складність у виборі методів стимулювання у процесі здійснення індивідуального підходу, в навчанні письму та читанню; недостатній розвиток дрібної моторики дітей; повільний темп діяльності на уроці; висока рухова активність; зниження вольового контролю тощо [5].

В освітньому процесі початкової школи необхідним є облік індивідуальних особливостей ліворуких учнів, відмова від перенавчання їх праворукому письму, створення особливого психологічного мікроклімату і умов, які б сприяли їхній успішній соціальній адаптації, відбір ефективних форм та методів навчання, адекватних специфіці індивідуальних особливостей ліворуких дітей [2]. Для здійснення педагогічної діяльності в цьому напрямку вчителю необхідні теоретичні знання про психофізіологічні закономірності діяльності мозку, відмінності в психіці дітей, які зумовлені функціональною асиметрією головного мозку, зв'язок профілю сенсомоторної асиметрії з когнітивними стилями, про можливі труднощі і проблеми в навчанні ліворуких учнів. Застосування теоретичних знань можливе лише тоді, коли увага педагога буде спрямована на особистість самої дитини, її потреби, тобто за наявності інтересу до самої проблеми і позитивного ставлення до ліворуких учнів під час роботи з ними. Також у вчителя мають бути сформовані практичні вміння щодо організації навчально-пізнавальної діяльності таких учнів із урахуванням їхніх індивідуальних та психолого-фізіологічних особливостей, а саме: вміння визначати провідну руку, діагностувати профіль латеральної організації, планувати навчальні заняття з урахуванням специфіки асиметрій головного мозку дитини. Відтак, необхідно організовувати цілеспрямовану роботу щодо формування готовності педагогів до роботи з ліворукими дітьми [3].

Готовність вчителя початкових класів до навчання ліворуких дітей визначається як системне утворення, що інтегрує в собі професійну підготовленість до здійснення даного аспекту діяльності, забезпечує активність педагога при вирішенні завдань навчання і виховання дітей цієї категорії та успішну взаємодію з ними [6]. Означене поняття розглядаємо як певний результат підготовки, інтегровану професійно-особистісну характеристику вчителя, його здатність і спроможність організовувати та здійснювати роботу з ліворукими учнями на основі врахування їхніх індивідуальних та психофізіологічних особливостей.

Встановлено, що готовність до педагогічної діяльності, як і готовність до будь-яких інших видів діяльності, досліджується за її складовими. Виходячи зі специфіки готовності вчителя початкових класів до роботи з ліворукими дітьми, вважаємо за необхідне виокремити її стрижневі компоненти, зокрема: мотиваційний, когнітивний, операційний.

Так, мотиваційний компонент готовності вчителя до роботи з ліворукими дітьми включає позитивне відношення до ліворуких учнів, переконаність у значимості індивідуальної роботи з ними, прагнення досягати успіхів у діяльності, не дивлячись на труднощі, стійку мотивацію на формування особистості дитини-лівші засобами навчання і виховання, концентрацію на її інтересах і потребах, усвідомлене бажання здійснювати навчання таких школярів з урахуванням їхніх психофізіологічних особливостей.

Когнітивний компонент виявляється у рівні теоретичної підготовки учителів до вирішення проблем навчання і виховання ліворуких дітей у початковій школі. Він включає знання особливостей функціональної асиметрії мозку, причин лівшества, організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей цих учнів, форм і методів психологічної діагностики і корекції можливих труднощів у навчанні тощо.

Операційний компонент виявляється в умінні використовувати теоретичні знання на практиці та включає вміння створити ситуацію успіху для ліворуких дітей на уроці, відібрати зміст навчального матеріалу та навчити новим предметним діям, виявляти труднощі навчання, здійснювати рефлексивний аналіз роботи з цією категорією дітей, працювати з батьками ліворуких учнів, надавати їм педагогічну підтримку [6, с.92].

Формуванню готовності вчителів до роботи з ліворукими дітьми, розвитку всіх структурних компонентів даної готовності сприятимуть такі умови: озброєння знаннями щодо подолання труднощів навчання дітей цієї категорії; збагачення форм, методів та емоційного змісту навчання і виховання ліворуких дітей; активізація суб'єктивного досвіду вчителів через знаходження зв'язків між теоретичними положеннями науки і реаліями практичної роботи з даною категорією дітей у початковій школі; формування ціннісно-смыслового ставлення до даного аспекту діяльності; забезпечення обміну практичним досвідом, пошуку нових форм і методів роботи з ліворукими молодшими школярами [4].

Таким чином, можемо стверджувати, що ефективність і результативність навчання ліворуких учнів значною мірою залежить від готовності вчителя початкових класів до роботи з цією категорією дітей, компонентами якої є мотиваційний, когнітивний та операційний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Н.М. Бібік; за заг. ред. Н. М. Бібік. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

2. Василенко І. Ю. Проблеми навчання дітей-лівшів і ліворуких дітей у початковій школі // Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2005. – Т. 7. – Вип. 4. – С. 34–45.
3. Кутецька І. Психолого-педагогічний супровід ліворуких дітей / І. Кутецька // Практичний психолог. Школа: щомісяч. спеціаліз. журн. – 2014. – № 1. – С. 39–45.
4. Мартиненко С. М. Педагогічні умови готовності вчителя початкової школи до діагностичної діяльності в особистісно-розвивальному навчанні / С. Мартиненко // Вісник Черкаського Університету: зб. наук. праць. – Черкаси, 2014. – Випуск № 24 (317). – С. 85–89.
5. Чемодурова Л. М. Труднощі, пов'язані з вихованням та навчанням ліворукої дитини / Л. М. Чемодурова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: зб. наук. праць. – Серія «Психологічні науки». – К., 2005. – № 5 (29). – С. 66–69.
6. Чуприков А. П. Асиметрія мозку та ліворукість: монографія / А. П. Чуприков, Р. М. Гнатюк, М. А. Чуприкова. – К.: КММ, 2011. – 140 с.

УДК 37.016:811.111:37.015.3:005.32(045)

Молнар Г. Д.
студентка 4-го курсу, спеціальність 014Середня освіта
(Мова і література(англійська)),
Мукачівський державний університет
Теличко Н. В.
доктор педагогічних наук, професор,
Мукачівський державний університет

МОТИВАЦІЯ ЯК ШЛЯХ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто та проаналізовано мотиваційну значущість у вивченні англійської мови. Зосереджена увага на важливості володіння іноземною мовою. Наголошено на важливості мотиваційних складових у якісному її засвоєнні.

Ключові слова: мотивація, англійська мова, креативний підхід, ефективність, результативність.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>